

HØRINGSNOTAT

Center

Center for ny teknologi og
sektorumstilling

Kontor

Kontor for undergrund og
forskning

Dato

14. januar 2026

J nr. KEFM: 2025 – 3580

J nr. ENS: 2025 – 12147

/ THOJN

Høringsnotat vedr. ændring af lov om anvendelse af Danmarks undergrund, lov om rør-ført transport af CO₂, lov om miljøbeskyttelse, lov om naturbeskyttelse, lov om miljø-vurderinger, lov om vandløb og lov om skove

Lovforslaget med tiltag til fremme af projekter om CO₂-fangst, -rørtransport og -lagring blev sendt i ekstern høring den 28. oktober 2025 med frist for afgivelse af høringssvar den 18. november 2025.

Der er modtaget i alt 16 høringssvar i høringsperioden.

Følgende 14 høringsparter har fremsendt bemærkninger til lovforslaget:

- Bæredygtigt Landbrug
- CarbonCuts
- CO₂ Storage Kalundborg
- Danske Advokater
- Dansk Erhverv
- Dansk Fjernvarme
- Dansk Industri
- Dansk Metal
- Evida
- Fjernvarme Fyn
- INEOS
- Landbrug & Fødevarer
- Lolland Kommune
- Miljøbevægelsen NOAH, Miljøforeningen Havnsø-Føllenslev og Miljøforenin-gen Ren Nekselø Bugt (fælles høringssvar)

Følgende 2 høringsparter har oplyst, at de ingen bemærkninger har til lovforslaget:

- Dansk Arbejdsgiverforening
- Foreningen af Rådgivende Ingeniører

I det følgende vil de væsentligste punkter i de indkomne høringssvar blive gennemgået efterfulgt af Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets bemærkninger for hvert emne. Bemærkningerne er markeret med kursiv. For detaljerede oplysninger om svarenes indhold henvises der til de fremsendte høringssvar, som kan ses på Høringsportalen.

Høringssvarene har berørt følgende emner:

Nr. 1: Generelle kommentarer

Nr. 2: Klagebegrænsende tiltag

Nr. 3: Midlertidig adgang til privat ejendom med henblik på forundersøgelser

Nr. 4: Byggelinjer

Nr. 5: Øvrige bemærkninger

Ad nr. 1: Generelle kommentarer

CarbonCuts, CO₂ Storage Kalundborg, Dansk Erhverv, Dansk Fjernvarme, Dansk Industri, Dansk Metal, Evida, Fjernvarme Fyn og INEOS støtter lovforslaget. CarbonCuts vurderer, at forslaget kan have en positiv effekt på udviklingen af CO₂-lagringsprojekter, men at det ikke i nødvendigt omfang sikrer rammerne for udvikling og gennemførelse af CO₂-lagringsprojekter. Evida finder, at lovforslaget vil understøtte mulighederne for en mere smidig og rettidig udvikling af CCS-projekter.

Bæredygtigt Landbrug opfordrer til, at forslaget revideres væsentligt, blandt andet med henblik på at indføre klare værn og kompensationsmuligheder for lodsejere. Bæredygtigt Landbrug vurderer, at lovforslaget er et meget betydeligt indgreb, der mangler proportionalitet, retssikkerhed og tilstrækkelig beskyttelse af lodsejeres rettigheder.

Miljøbevægelsen NOAH, Miljøforeningen Havnsø-Føllenslev og Miljøforeningen Ren Nekselø Bugt opfordrer i deres fælles høringssvar til, at lovforslaget tages af bordet, blandt andet med henblik på at mindske rettighedsindskrænkninger.

Ministeriets bemærkninger:

Ministeriet kvitterer for de indsendte høringssvar. Lovforslaget har til formål at implementere Aftale om tiltag til fremme af smidigere myndighedsbehandling af CO₂-fangst-, -rørtransport-, og -lagringsprojekter under land af 7. oktober 2025 (herefter Aftalen).

Ministeriet vil nedenfor adressere de konkrete kritikpunkter af lovforslaget.

Ad nr. 2: Klagebegrænsende tiltag

Bæredygtigt Landbrug vurderer, at lovforslaget udhuler lodsejeres retssikkerhed markant, og mener ikke, at begrænsningen er sagligt begrundet. Ifølge Bæredygtigt Landbrug skal en lods-ejer kunne få en sag prøvet fuldt ud, have mulighed for at klage bredt, og klagen skal kunne få opsættende virkning.

Danske Advokater vurderer, at det er retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, at klageadgangen begrænses i det omfang, der lægges op til i lovforslaget. Ifølge Danske Advokater indebærer indskrænkningen af klageadgangen, at en betydelig del af de borgere og lokale foreninger, som direkte berøres af CCS-projekterne på land, reelt afskæres fra at få prøvet en sags skøns-mæssige spørgsmål eller hensigtsmæssighed.

Landbrug & Fødevarer vurderer, at det er en delikat balanceakt at pille ved klageretten, men at indskrænkningen af klageberettigelse til parter med en 'væsentlig, individuel og retlig interesse i afgørelsen' virker som et fornuftigt tiltag, da det øger sagligheden.

Miljøbevægelsen NOAH, Miljøforeningen Havnsø-Føllenslev og Miljøforeningen Ren Nekselø Bugt vurderer i deres fælles høringssvar, at lovforslaget nedbryder klageretten som en grund-læggende søjle i demokratiet. Foreningerne kritiserer begrænsningen i opsættende virkning og citerer en juraprofessor for, at det er et krav, at klager kan tillægges opsættende virkning. De betegner begrænsningen af klagebehandling til retlige forhold som en meget alvorlig ind-skrænkning, der betyder, at alt det substantielle og de faglige skøn, myndighederne har fore-taget, ikke kan anfægtes. De tre foreninger mener desuden, at begrænsning af klagebehand-ling til de forhold, der er klaget over, er uacceptabelt og i strid med officialprincippet. Forenin-gerne finder, at begrænsningen af den klageberettigede personkreds betyder, at de allermest berørte og engagerede ikke får adgang til at klage, samt at de foreslåede klagegebyrer er en urimelig økonomisk byrde for interesseorganisationer. De mener, at klagenævnene med den

foreslåede begrænsning af klageretten mister deres betydning, hvilket bør ses i forhold til Danmarks forpligtelser i forhold til Århus-konventionen.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet skal indledningsvist bemærke, at de klagebegrænsende tiltag er en direkte implementering af Aftalen. Det fremgår af Aftalen, at formålet er at understøtte CCS gennem en balanceret tilgang ved at minimere procesrisici for CCS-projekter og samtidig fastholde grundlæggende principper og overordnede klagestrukturer, så enhver, som har en væsentlig, individuel og retlig interesse i en sag, fortsat kan klage.

Med lovforslaget begrænses klageadgangen til enhver, der har en væsentlig, individuel og retlig interesse i sagen i overensstemmelse med den almindelige forvaltningsret, samt de landsdækkende organisationer og foreninger, der har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål. Klageadgangen foreslås begrænset af hensyn til at nedbringe det samlede antal af klager, mens hensyn om beskyttelse af natur og miljø fortsat vil kunne varetages gennem klageadgang for landsdækkende foreninger med dette formål. Landsdækkende foreninger og organisationer, der ikke har miljø og natur som hovedformål, og lokale foreninger og organisationer, vil fortsat kunne være klageberettigede, hvis de konkret vurderes at have den fornødne væsentlige, individuelle og retlige interesse i sagen i overensstemmelse med den almindelige forvaltningsret.

Lovforslaget vurderes at være i overensstemmelse med Århus-konventionen. Det vil således stadig være muligt for fx lokale foreninger, der vurderes at have en retlig interesse efter dansk rets almindelige regler, at indbringe spørgsmål for de danske domstole. Retten skal ved søgsmål om forhold vedrørende miljøet påse, at omkostningerne ved sagen ikke er uoverkommeligt høje for de berørte parter. Ministeriet har på baggrund af høringen uddybet lovforslagets forhold til Århus-konventionen i de almindelige bemærkninger.

Klager over en række myndighedsgodkendelser tillægges i dag efter gældende ret som udgangspunkt opsættende virkning, mens det ikke er tilfældet for andre klager fx klager over afgørelser efter §§ 21 og 25 i lov om miljøvurderinger og tilladelser efter undergrundsloven og lov om rørført transport af CO₂. Lovforslaget fjerner ikke muligheden for, at en klage kan få opsættende virkning, men lovforslaget medfører, at klager over en række afgørelser om CCS-projekter ikke uden forudgående vurdering har opsættende virkning. I stedet vil det være op til klagenævnen ud fra en konkret vurdering af den foreliggende sag at beslutte, om en klage skal have opsættende virkning.

Aftalens initiativ om at begrænse klagebehandlingen til det, der klages over, og initiativet om at fastsætte gebyr for indgivelse af klager over CCS-projekter er ikke omfattet af lovforslaget, men vil blive udmøntet via bekendtgørelser, der har sine egne høringsprocesser. Det er Erhvervsministeriet, der udsteder disse bekendtgørelser. Det følger af aftalen, at gebyrniveauet for klager til Energiklagenævnet over CCS-projekter vil blive fastsat på samme niveau, som det, der allerede gælder for klager til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Ad nr. 3: Midlertidig adgang til privat ejendom med henblik på forundersøgelser

Bæredygtigt Landbrug vurderer, at adgang uden frivillig aftale kun bør kunne ske som absolut sidste udvej, at alle indgreb skal ledsages af fuld og forudsigelig erstatning, og at der bør være klar dokumentation for nødvendighed og proportionalitet i hvert enkelt tilfælde. Herudover bemærker Bæredygtigt Landbrug, at varslingen på 14 dage ifm. forundersøgelser efter lovforslagets § 8 a er meget kort, herunder henset til, at der flere måneder forud kan være planlagt og eventuelt ansøgt om alternative planer for arealet, herunder miljøgodkendelse efter husdyrloven om udflytning af produktionsanlæg. I de tilfælde kan der være investeret store summer i

et fremtidigt projekt, og dermed påføres ejeren store økonomiske tab både i allerede betalte omkostninger til rådgivning og køb af fast ejendom, men også fremtidige produktionstab, hvis projektet forsinkes eller fordyres grundet ændret placering eller helt må opgives, hvis der ikke kan findes alternative placeringer. Det vurderes ikke, at § 8 d, stk. 1, om erstatning dækker de ovennævnte forhold, og dermed vil lovforslaget kunne give ejer af ejendommen store økonomiske byrder, som sandsynligvis skal afgøres i en langvarig proces.

Danske Advokater vurderer, at adgangen til at foretage forundersøgelser efter en umiddelbar vurdering allerede eksisterer i medfør af ekspropriationsproceslovens § 3, jf. § 22 i lov om rørført transport af CO₂. På denne baggrund anbefaler Danske Advokater, at samspillet mellem forundersøgelsesadgangen i den nye § 8 a og ekspropriationsproceslovens § 3 beskrives og præciseres yderligere. Danske Advokater bemærker desuden, at kravet om, at ansøger har forsøgt at indgå en frivillig aftale med ejer om adgang, adskiller sig fra ekspropriationsproceslovens § 3, hvor et sådant krav ikke findes. Danske Advokater anbefaler, herunder ved henvisning til et andet lovforslag på Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets område, at der sikres en vis overensstemmelse mellem kravene til frivillig aftale i de nævnte regelsæt.

Evida bakker i sit høringssvar op om den foreslåede model for midlertidig adgang til privat ejendom, da det er Evidas opfattelse, at en åben dialog med lodsejere bør være udgangspunktet for at sikre oplysning og viden om den geografi, projekterne løber igennem. Evida bemærker, at lovforslaget indeholder hjemmel til, at ministeren kan fastsætte nærmere regler på området. Evida anerkender, særligt på et område, der omhandler adgang til privat ejendom, muligheden for at tilrettelægge en præcis regulering. Evida forstår det dog således, at udgangspunktet vil være, at nærværende lovramme vil danne den nødvendige ramme for udmøntning af forslaget, og der derfor kun ved konstaterede uhensigtsmæssigheder fastsættes nærmere lovgivning via bemyndigelsen. Evida opfordrer desuden til, at der sker en nærmere afgrænsning eller præcisering af bestemmelsens krav til dokumentation for forsøg på frivillig aftale samt krav til offentliggørelse af planlagte forundersøgelser.

Miljøbevægelsen NOAH, Miljøforeningen Havnsø-Føllenslev og Miljøforeningen Ren Nekselø Bugt vurderer i deres fælles høringssvar, at hvis Energistyrelsen på trods af lodsejerens modstand vælger at tvinge lodsejeren til at acceptere køretøjer eller etablering af pipelines hos lodsejer, så har lodsejeren hidtil haft ret til at få sin sag prøvet ved Energiklagenævnet, og at denne ret fjernes med CCS-aftalen og lovforslaget, idet afgørelserne i stedet overlades til klima-, energi- og forsyningsministeren.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet skal indledningsvist bemærke, at den foreslåede model, hvorefter midlertidig adgang til privat ejendom i forbindelse med forundersøgelser kan tillades som en sidste udvej, hvis adgang ikke kan opnås frivilligt, er en direkte implementering af Aftalen. Det er på denne baggrund en forudsætning for tilladelse til midlertidig adgang, at ansøger kan dokumentere, at frivillig aftale er forsøgt. Ministeriet har på denne baggrund indsat et nyt stk. 5 til den foreslåede § 8 a, hvorefter ansøgning om tilladelse til midlertidig adgang bl.a. skal indeholde dokumentation for, at ansøger på tilstrækkelig vis har forsøgt at indgå aftale med ejer eller bruger af ejendommen om midlertidig adgang til ejendommen. Det væsentligste indhold af det nye stk. 5 fremgik af bemærkningerne i høringsversionen af lovforslaget, men er nu flyttet op i bestemmelsen med henblik på præcisering og af lovtekniske årsager.

De i § 8 a, stk. 3, indeholdte varslingsfrister på henholdsvis 14 og 28 dage forud for iværksættelse af henholdsvis forundersøgelser generelt og arkæologiske forundersøgelser er identiske med varslingsfristerne forbundet med forundersøgelser efter ekspropriationsproceslovens § 3 og vejlovens § 99. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har ikke fundet anledning til at

fravige disse frister i nærværende lovforslag. Ministeriet skal desuden bemærke, at tab forvoldt ved skade eller ulempe i forbindelse med forundersøgelser skal erstattes af indehaver af tilladelse til midlertidig adgang, jf. den foreslåede § 8 a, stk. 4. Det følger endvidere af bestemmelsen, at ved uenighed om erstatningens størrelse vil denne blive fastsat efter reglerne i ekspropriationsprocesloven, hvormed uafhængige myndigheder vil fastsætte erstatningens størrelse.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har på baggrund af de indkomne høringssvar indsat yderligere beskrivelse af forholdet mellem den foreslåede § 8 a og ekspropriationsproceslovens § 3 i lovforslagets bemærkninger.

Endvidere har Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet nærmere afgrænset kravene til ansøgerens dialog med ejere eller brugere af ejendommen samt præciseret formålet med kravet om offentliggørelse. For så vidt angår bemyndigelsesbestemmelserne i lovforslaget, er det korrekt forstået, at de vil blive udnyttet, hvis det på et senere tidspunkt viser sig at være hensigtsmæssigt. I så fald vil bekendtgørelse blive sendt i høring som sædvanligt.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet skal bemærke, at lodsejer med lovforslaget ikke har mistet sin ret til at få sin sag prøvet ved Energiklagenævnet, da lodsejer forventelig vil opfylde kravene om væsentlig, individuel og retlig interesse. Ministeriet skal endvidere bemærke, at nærværende lovforslag ikke indfører mulighed for at give tilladelse til selve etableringen af rørledninger. Denne hjemmel følger allerede af gældende ret.

Ad nr. 4: Byggelinjer

Bæredygtigt Landbrug vurderer, at lovforslaget giver mulighed for at pålægge byggelinjer tæt på øvrige bygninger uden hensyntagen til de gener, det må medføre, og at muligheden for udnyttelse af eksisterende bygninger samt at foretage erhvervsmæssige tilbygninger til eksisterende produktionsanlæg dermed indskrænkes. Bæredygtigt Landbrug bemærker desuden, at det kan være svært at forudsige og ikke mindst synliggøre, hvilke økonomiske omkostninger en byggelinje pålægger den retmæssige ejer af en ejendom. Det fremgår af høringssvaret, at lovforslagets § 8 c, stk. 2, således sikrer byggelinjerettighedshaver, men ejer af ejendommen sikres ingen rettigheder. Bæredygtigt Landbrug bemærker endvidere, at det ikke fremgår, hvor bred en byggelinje skal eller kan være.

CarbonCuts fremsætter adskillige argumenter for, at lovforslagets bestemmelser om bygge-
linjepålæg også bør indføres for CO₂-lagringsprojekter i undergrundsloven og opfordrer således til, at lovforslaget udvides til også at rumme CO₂-lagringsprojekter for så vidt angår bygge-
linjepålæg.

Dansk Industri deler CarbonCuts' synspunkt om en tilsvarende hjemmel i undergrundsloven til pålæg af byggelinjer i forbindelse med CO₂-lagringsprojekter.

Også Danske Advokater opfordrer til overvejelse af behovet for mulighed for arealreservation i undergrundsloven.

Evida ser i sit høringssvar positivt på forslagens bestemmelser om byggelinjer. Evida bemærker dog, at beslutninger efter den foreslåede § 8 b i modsætning til den foreslåede § 8 a vil basere sig på en vurdering baseret på 'konstateret nødvendighed' og ikke 'skønnet nødvendighed'. Evida foreslår en ensretning i formuleringerne på tværs af de to bestemmelser, da begge bestemmelser vil vedrøre et stadie, der ligger før endelig projekttilladelse. Endelig gentager Evida sin bemærkning om bemyndigelsesbestemmelsen i den foreslåede § 8 a for så vidt angår den lignende bemyndigelsesbestemmelse i den foreslåede § 8 b.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet anerkender, at byggelinjepålæg kan have en indgribende karakter. Det er dog ministeriets vurdering, at hensyn til lodsejere tilgodeses gennem den foreslåede § 8 d, hvorefter lodsejeren kan opnå erstatning hos byggelinjerettighedshaver eller gennem ekspropriations- og taksationsmyndighederne i henhold til ekspropriationsprocesloven. For så vidt angår bredden af byggelinjepålæg vil afgrænsning altid skulle bero på en konkret vurdering. I denne vurdering vil sagligheds- og proportionalitetsbetragtninger i medfør af den almindelige forvaltningsret skulle indgå.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet noterer sig efterspørgslen af lignende regler om byggelinjer for lagringsprojekter. Ministeriet vil undersøge spørgsmålet yderligere med henblik på et muligt kommende lovforslag.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har foretaget en ensretning af formuleringen af nødvendighedskravet i de foreslåede §§ 8 a og 8 b, således at det nu fremgår, at de respektive indgreb skal skønnes nødvendige. For så vidt angår bemyndigelsesbestemmelserne i lovforslaget, er det korrekt forstået, at de vil blive udnyttet, hvis det på et senere tidspunkt viser sig at være hensigtsmæssigt. I så fald vil bekendtgørelse blive sendt i høring som sædvanligt.

Ad nr. 5: Øvrige bemærkninger

CarbonCuts, Dansk Industri, Dansk Metal og INEOS vurderer, at sagsbehandlingstider for lagringstilladelser bør adresseres.

CarbonCuts ønsker at få bekræftet, at alle faser og aktiviteter i forbindelse med lagring af CO₂ herunder efterforskningsfasen er omfattet, når lovforslaget omtaler CCS-projekter mm.

Danske Advokater vurderer, at der er risiko for, at lovforslagets indsættelse af eksempler på ekspropriation i undergrundslovens § 36, stk. 2, fremstår som en indsnævring af adgangen til ekspropriation uagtet, at det er angivet i de specielle bemærkninger, at dette ikke er tiltænkt. De anbefaler på den baggrund, at eksemplerne udgår.

Lolland Kommune efterspørger i sit høringssvar en afklaring af, hvad der forstås ved "nødvendige supplerende foranstaltninger" i det foreslåede nye stykke i undergrundsloven § 36, stk. 2, med eksempler på ekspropriation.

Ministeriets bemærkninger:

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet noterer sig ønsket om hurtigere sagsbehandling af lagringsansøgninger. Sagsbehandlingen af en ansøgning om tilladelse til lagring består dels af lovbundne processer, fx høringsperioder, samt konkret sagsbehandling hos Energistyrelsen og ansøger. Energistyrelsen har fokus på at optimere den samlede sagsbehandlingstid. I den forbindelse er det blandt andet afgørende for processen, at ansøger udarbejder en fuldt oplyst ansøgning. Energistyrelsen har derfor i 2025 gennemført en række tiltag for at understøtte dette, herunder udarbejdet en ny vejledning til udarbejdelse af en lagringsansøgning, som blev sendt i høring d. 28. november 2025. Derudover har styrelsen udarbejdet tringuides med overblik over procestrin og myndighedsprocesser samt projektspecifikke roadmaps med oversigter over nødvendige tilladelser hos øvrige myndigheder, som er en forudsætning for at opnå tilladelse til lagring. Ministeriet har derudover kontinuerligt fokus på, hvordan sagsbehandlingsprocesserne kan optimeres.

Ministeriet har i lovforslagets almindelige bemærkninger præciseret, at med CCS-projekter i lovforslaget forstås også tilhørende forundersøgelser og nødvendig efterforskning.

Lovforslaget indfører et nyt stykke, der indsætter eksempler på ekspropriation i henholdsvis lov om rørført transport af CO₂ og undergrundsloven. Tilføjelserne har til formål at skabe større klarhed om bestemmelsernes rækkevidde og vil ikke ændre materielt på ekspropriationsprocesser eller på bestemmelsernes rækkevidde. Ministeriet har som følge af høringen præciseret dette i lovforslagets bemærkninger.

Ministeriet har på baggrund af høringen indsat en uddybende beskrivelse af, hvad der er omfattet af "nødvendige supplerende foranstaltninger" i lovforslagets specielle bemærkninger, så det tydeliggøres, at det fx kan omfatte adgangsveje, parkeringspladser og støjskærmende foranstaltninger.

Sammenfatning

De modtagne høringssvar har givet anledning til indsættelse af et nyt stk. 5 i den foreslåede § 8 a i lov om rørført transport af CO₂, ændring i den foreslåede § 8 b, stk. 1 i lov om rørført transport af CO₂, samt en række præciseringer i lovforslagets almindelige og specielle bemærkninger.

Hertil har lovforslaget undergået visse lovtekniske ændringer.